

**Redovisning av fastställda höglasttimmar i samband med
regeringsuppdrag att genomföra upphandling av förbrukningsflexibilitet
under höglasttimmar**

Fastställda höglasttimmar för el

Svenska kraftnät har fastställt höglasttimmar för perioden 1 december 2022 till 31 mars 2023 genom att bedöma vilka timmar som under en vecka förväntas ha högst förbrukning baserat på en vald historisk referensperiod. De fastställda timmarna sammanfaller också relativt väl med de timmar som historiskt sett har haft högst pris.

Höglasttimmar för el definieras som:

- Timmar mellan kl. 08:00-10:59 och kl. 16:00-18:59 mån-fre.

Höglasttimmarna bedöms motsvara cirka 18 procent av alla timmar under perioden den 1 december 2022–den 31 mars 2023. Svenska kraftnät bedömer att dessa timmar utgör en relevant grund för att som en nödgärd upphandla förbrukningsflexibilitet och för att beräkna Sveriges totalt och genomsnittligt uppnådda minskning av bruttoelförbrukning till följd av upphandlingen, i enlighet Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma tillrätta med de höga energipriserna.

Bakgrund

Det exceptionella omvärldsläget med höga bränslepriser med anledning av kriget i Ukraina, minskad produktion från bland annat fransk kärnkraft och låg hydrologisk balans i södra Norge har lett till extremt höga elpriser i kontinentala Europa. De höga elpriserna har drabbat alla svenska elslutskunder, men framförallt elslutskunder i södra Sverige. För att mildra effekterna av höga energipriser har EU:s medlemsstater kommit överens om att vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en minskning av bruttoelförbrukningen i syfte att underlätta snabba prissänkningar samtidigt som försörjningstryggheten säkras. Flera åtgärder genomförs för närvarande i Sverige för att minska elförbrukningen. En av dem är att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa minskad elförbrukning under höglasttimmar då påverkan på elpris och leveranssäkerhet kan antas vara som störst.

Uppdraget

Den 10 november 2022 gav regeringen Svenska kraftnät i uppdrag att fastställa höglasttimmar för el motsvarande minst 10 procent av alla timmar under perioden den 1 december 2022–den 31 mars 2023.

I uppdraget framgår vidare att Svenska kraftnät ska upphandla förbrukningsflexibilitet av el i syfte att åstadkomma en sammanlagd minskad bruttoelförbrukning i Sverige om 5 procent i genomsnitt per timme under de fastställda höglasttimmarna och beräkna Sveriges totalt och genomsnittligt uppnådda minskning av bruttoelförbrukning per månad under de fastställda höglasttimmarna samt efter dialog med Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) tillhandahålla de uppgifter som krävs för att Regeringskansliet ska kunna anmäla upphandlingen som ett statligt stöd till Europeiska kommissionen. Uppdraget anger vidare att Svenska kraftnät ska ansöka hos Energimarknadsinspektionen om att få finansiera kostnaderna för upphandlingen med överintäkter till följd av överbelastning mellan elområden i enlighet med EU-förordningen (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma tillrätta med de höga energipriserna (hädanefter kallad Krisförordning). Uppnådd minskning av bruttoelförbrukning ska redovisas månatligen efter närmare överenskommelse med Regeringskansliet.

Denna redovisning avser fastställandet av höglasttimmar.

Rättsliga förutsättningar

Den 8 oktober 2022 trädde Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober ikraft och den gäller till den 31 december 2023. Krisförordningen omfattar bl.a. bestämmelser rörande minskning av efterfrågan på el.

Krisförordningens artikel 3.1 Minskning av bruttoelförbrukningen anger att:

- Medlemsstaterna ska sträva efter att genomföra åtgärder för att minska sin totala månatliga bruttoelförbrukning med 10 % jämfört med den genomsnittliga bruttoelförbrukningen under motsvarande månader under referensperioden.*

Krisförordningens artikel 4 Minskning av bruttoelförbrukningen under höglasttimmar anger att:

- Varje medlemsstat ska fastställa höglasttimmar motsvarande totalt minst 10 % av alla timmar under perioden 1 december 2022–31 mars 2023.*
- Varje medlemsstat ska minska sin bruttoelförbrukning under de fastställda höglasttimmarna. Den minskning som uppnås under de fastställda höglasttimmarna ska uppgå till minst 5 % i genomsnitt per timme. Minskningmålet ska beräknas som skillnaden mellan den faktiska*

bruttoelförbrukningen under de fastställda höglasstimmarna och den bruttoelförbrukning som förutsetts av de systemansvariga för överföringssystemen, i förekommande fall i samarbete med tillsynsmyndigheten, utan att hänsyn tas till effekten av de åtgärder som införts för att uppnå det mål som fastställs i denna artikel. Prognoserna från de systemansvariga för överföringssystemen får inkludera historiska uppgifter för referensperioden.

- 3. Medlemsstaterna får besluta om en annan procentsats för höglasstimmar än den som fastställs i punkt 1, förutsatt att minst 3 % av höglasstimmarna täcks och att energibesparingarna under de höglasstimmarna är minst lika stora som de som skulle ges med parametrarna enligt punkterna 1 och 2.*

Krisförordningen definierar höglasstimmar i artikel 2.4 som:

enskilda timmar under dygnet då, baserat på prognoser från systemansvariga för överföringssystem och, i tillämpliga fall, nominerade elmarknadsoperatörer, dagen före-grossistpriserna på el förväntas vara högst, bruttoelförbrukningen förväntas vara högst eller bruttoförbrukningen av el från andra källor än förnybara energikällor i den mening som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (7) förväntas vara högst.

Krisförordningen anger vidare att varje medlemsstat ska beräkna landets totala och genomsnittliga uppnådda minskning av bruttoelförbrukning per månad under de fastställda höglasstimmarna under vald referensperiod.

Med referensperiod avses enligt Krisförordningens artikel 2.3:

perioden mellan 1 november och 31 mars under de fem på varandra följande år som föregår dagen för denna förordnings ikraftträdande, från och med perioden 1 november 2017–31 mars 2018.

Uppfyllnad av uppdraget

Svenska kraftnät har övervägt flera olika alternativa sätt för att fastställa höglasstimmar för el motsvarande minst 10 procent av alla timmar under perioden den 1 december 2022–den 31 mars 2023. Arbetet har inneburit utvärdering och genomförbarhetsanalys av flera modeller för hur fastställandet av höglasstimmarna kan utformas för att utgöra den mest relevanta grunden för att upphandla och beräkna Sveriges totalt och genomsnittligt uppnådda minskning av bruttoelförbrukning till följd av upphandlingen av förbrukningsflexibilitet. Svenska kraftnät har i arbetet utgått ifrån principen om att nödåtgärden att upphandla förbrukningsflexibilitet ska vara praktiskt genomförbar och att effekten av nödåtgärden ska vara så träffsäker som möjligt och lätt att följa upp.

Krisförordningen medger att höglasttimmar kan definieras på tre olika sätt, de dyraste timmarna enligt prisprognos, timmarna med högst förväntad förbrukning eller timmarna med högst förväntad förbrukning med hänsyn tagen till förnybar elproduktion. Svenska kraftnäts metod för att fastställa höglasttimmar baseras på en prognos över vilka timmar som har högst förväntad förbrukning och uppfyller därmed Krisförordningens krav.

Prognosen är baserad på historisk förbrukning under referensperioden 1 december 2017 - 31 mars 2022.

Höglasttimmarna väntas motsvara 18 procent av alla timmar under den aktuella perioden och är därmed i enlighet med Krisförordningens krav om minst 10 procent.

Motivering till de fastställda höglasttimmarna

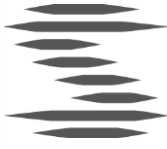
Svenska kraftnät har utvärderat flera modeller för hur höglasttimmarna kan definieras. Den valda ansatsen med en utformning baserad på när elförbrukningen förväntas vara som högst baserat på en historisk referensperiod möjliggör ett fast schema inom vilket Svenska kraftnät kan upphandla förbrukningsflexibilitet och är därför enkel och snabb att genomföra och hantera. Eftersom den valda referensperioden som ligger till grund för beräkningen av höglasttimmarna också kan användas för att beräkna minskningen av förbrukningen är det enkelt att följa upp upphandlingens effekt. Svenska kraftnät bedömer att det medför en förenkling av hanteringen.

Metoden är vidare enkel att förstå och tillämpa för de marknadsaktörer som kommer att åta sig att minska sin förbrukning eftersom den möjliggör för aktörerna att planera sin flexibilitet för hela perioden.

Svenska kraftnät har valt att fastställa fler timmar som höglasttimmar än minimumkravet om 10 procent av timmarna. Syftet med det är att öka sannolikheten att höglasttimmarna träffar de timmar som har högst pris. Att motverka höga priser är det övergripande målet med Krisförordningen och att sänka förbrukningen de timmar då priset är som högst leder mot det målet.

Samråd med intressenter

Svenska kraftnät har diskuterat frågan om nödgärden att handla upp förbrukningsflexibilitet under höglasttimmar och valet av dessa timmar med medlemmarna i Svenska kraftnäts Elmarknadsråd. Elmarknadsrådet framförde vid sitt möte den 17 november 2022 att Svenska kraftnät i upphandlingen bör rikta in sig på att påverka de timmar som har högst elpris för att uppnå störst nytta med upphandlingen och för att Svenska kraftnät ska kunna utföra upphandlingen så kostnadseffektivt som möjligt för en varaktig förbättring. De fastställda höglasttimmarna som Svenska kraftnät fastställt uppfyller denna önskan.

Fortsatt arbete

Svenska kraftnät avser att i enlighet med uppdraget i övrigt upphandla förbrukningsflexibilitet så snart som möjligt.

Inom uppdraget och utifrån de rättsliga förutsättningarna avser Svenska kraftnät ansöka till Energimarknadsinspektion om att få finansiera kostnaderna för upphandlingen av förbrukningsflexibilitet med överintäkter till följd av överbelastning mellan elområden i enlighet med Krisförordningen.